

VIRKSOMHETSPLAN KVAMTOPPEN BARNEHAGE

En kunst –og naturbarnehage

Utarbeidet våren 2019 og revidert august 2025

Innholdsfortegnelse

Velkommen til Kvamtoppen barnehage: En kunst- og naturbarnehage	2
BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG	2
Faglig plattform og overordnende pedagogiske prinsipper	2
Pedagogiske refleksjoner og forankring	2
FAGOMRÅDENE I KVAMTOPPEN BARNEHAGE.....	4
DOKUMENTASJON OG PEDAGOGISK DOKUMENTASJON	10
BARN OG ROM.....	11
OMSORG OG LEK, FREMME LÆRING OG DANNING	11
PROGRESJON I BARNS UTVIKLING	13
FORELDRESAMARBEID OG FORELDREMEDVIRKNING, SÅRBARE BARN	14
DAGSRYTME.....	15
LOVER OG DOKUMENTER VI FORHOLDER OSS TIL PÅ KVAMTOPPEN BARNEHAGE	15
I Kvamtoppen barnehage har vi SELVKLOKE barn.....	16
Allsidig personlighetsutvikling	16
I Kvamtoppen barnehage har vi MENNESKEKLOKE barn	17
Sosial kompetanse	17
I Kvamtoppen barnehage har vi KROPPSKLOKE barn.....	19
Kropp og bevegelse.....	19
I Kvamtoppen barnehage har vi ORDKLOKE barn	20
Språk.....	20
I Kvamtoppen barnehage har vi BILDEKLOKE og MUSIKK-KLOKE barn	22
Kulturelle uttrykksformer, kunst og kreativitet	22
I Kvamtoppen barnehage har vi NATURKLOKE barn	24
Naturforsker.....	24
I Kvamtoppen barnehage har vi TALLKLOKE barn	25
Logisk/matematisk kompetanse	25
HOWARD GARDNERS TEORI I PRAKSIS I KVAMTOPPEN BARNEHAGE:	26

Velkommen til Kvamtoppen barnehage: En kunst- og naturbarnehage

Kvamtoppen barnehage er en flott kommunal barnehage ferdigstilt sommeren 2019 med fine rom som gir mange muligheter til kreativ utfoldelse. Kvamtoppen barnehage er en del av Frostabarnhagen sammen med Borglia friluftsbarnhage. Kvamtoppen barnehage og Borglia friluftsbarnhage har nå inngått tettere samarbeid. Vi er i starten av et styrket felleskap, der barnehagene skal skape et større faglig felleskap for ansatte. Gjennom å dele ressurser og gode praksiser på tvers, ønsker vi å utvikle kvaliteten i tilbudet vårt ytterligere. Navnet frostabarnhagen signaliserer en felles retning og forankring i lokalmiljøet, samtidig som det gir rom for variasjon og mangfold mellom barnehagene.

Barnehagen er tegna i samarbeid med ansatte og arkitekt. Vi har hatt fokus på å skjerme de minste barna med egen inngang og eget uteområde på småbarn. Vi jobber kontinuerlig med å utvikle ute- og innerrommet sammen med barn og foreldre/foresatte. Med nærhet til natur og naturmaterialer er dette naturligvis en kunst – og naturbarnehage. Vi holder til i Nordbygda på Frosta. Vi ligger i et naturområde og har en flott naturtomt med blant annet store trær som gir rom for klatring og utfoldelse, men også god skygge om sommeren. Barnehagebygget er et fleksibelt bygg med god plass for barna. Barnehagens midtpunkt og møteplass er kjøkkenet. I tillegg har vi eget «verksted» og flere grupperom for ulike temaarbeid. Kvamtoppen barnehage er i tillegg en lærende organisasjon med fokus på faglig utviklingsarbeid av personalgruppa.

BARNEHAGENS VERDIGRUNNLAG

Faglig plattform og overordnende pedagogiske prinsipper

Det er vårt mål å skape en åpen og aktiv barnehage som preges av en atmosfære av nærhet, trygghet og dannelse – et sted hvor barn og voksne utvikles og trives sammen!

Pedagogiske refleksjoner og forankring

For å skape en hverdag med trygghet og tillit legger vi vekt på at barna opplever oss som kjærlige og omsorgsfulle voksne som er nærværende og synlige for dem. Barna skal føle seg akseptert og verdsatt og de voksne skal være oppmerksomme på hvert enkelt barn, kjenne barnets følelser, styrker og svakheter og stille relevante krav og utfordringer.

Vårt pedagogiske utgangspunkt er at dannelse for barn i alderen 0-6 år som foregår i barnehage er en «dannelse til livet». Vi ønsker å støtte utvikling av selvstendige og handlekraftige barn, som har lyst på livet, som viser toleranse for hverandre og som tar vare på seg selv og andre. Vi legger vekt på den enkelte barns personlige utvikling og dets dannelse til et liv i fellesskap. Barnet lærer gjennom lek, og vi arbeider ut fra *kunnskap om den lærende lek og den lekende læring*. Leken stimulerer nysgjerrigheten; i leken kan alt utprøves, fantasien og forestillingsevnen får gode vilkår og de benytter tidligere opplevelser og erfaringer. Vi er oppmerksom på det enkelte barns sterke sider og ressurser og tar utgangspunkt i dette. Gjennom dette får barn opplevelse av suksess, som er nødvendig for å ta det neste «usikre og nysgjerrige» skritt.

Hver enkelt av personalet i Kvamtoppen barnehage tar ansvar for barnas utvikling og dannelse i barnehagen. Fortløpende gir vi utfordringer som fører barnet videre i sin utvikling. Vi tilrettelegger en hverdag som er inspirerende og vi innreder barnehagen slik at leken har gode betingelser. Vi er bevisst at vi er rollemodeller for barna og hverandre. Ansattes engasjement og livsglede er en sentral faktor i samspill med barna. Vi ønsker at barn og voksne møter hverandre med anerkjennelse, respekt for hverandres personlighet og forskjellighet. Kvalitet i kontakt og nærhet er grunnleggende for alt i det pedagogiske arbeidet. Vi er bevisst at barn lærer mye av andre barn, og noe av det viktigste barn lærer i barnehagen er å være sammen med andre barn.

I det pedagogiske arbeidet tar vi utgangspunkt i Howard Gardners teori om de mange intelligenser: *Vi er født med evner, disse er mangfoldige, og alle har vi evner for et eller annet. Intelligenser er uavhengige av hverandre, men også samtidig avhengig av hverandre.*

EN NY REVIDERT RAMMEPLAN for barnehagene trådte i kraft 01.08.17 og er en forskrift til barnehageloven. Det betyr at alle barnehagene i Norge skal gjennom et implementeringsarbeid av ny rammeplan. Vi har valgt å lage vår egen rammeplan-modell. Den er utarbeidet av hele personalet og viser hva vår tolkning av den nye rammeplanen.

3

barnehage skal utvikles og bli **KROPPSKLOKE BARN, BILDEKLOKE BARN, ORDKLOKE BARN, TALLKLOKE BARN, SELVKLOKE BARN, MENNESKEKLOKE BARN, MUSIKKLOKE BARN OG NATURKLOKE BARN.**

Vi skal jobbe etter mangfold og gjensidig respekt, demokrati, livsmestring og helse, likestilling og likeverd.

FAGOMRÅDENE fra Rammeplanen som barnehagen skal arbeide med kommer innunder dette arbeidet på en naturlig måte, slik vi ser det.

FAGOMRÅDENE I KVAMTOPPEN BARNEHAGE

For hvert fagområde er det formulert et mål for arbeidet vårt med barna og en presisering av personalets ansvar. Vår oppgave blir å tilpasse læringen innenfor hvert fagområde til hvert barns interesse, ferdigheter, alder og modenhet. Alle fagområdene er like viktige og de opptrer sjelden alene. De vil mest sannsynlig være representert samtidig i forskjellige temaopplegg og i forbindelse med hverdagsaktiviteter. Disse fagområdene vil barna møte som fag når de kommer over i skolen.

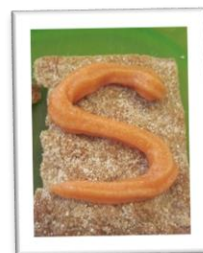
Vi ser fagområdene i sammenheng med Howard Gardners teori om de mange intelligenser. Progresjon tydeliggjøres i vår virksomhetsplan.

Kommunikasjon, språk og tekst

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk.

Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna

- uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter
- bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter
- videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd
- leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord
- møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer
- opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale
- utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.

Personalet skal

- skape et variert språkmiljø der barna får mulighet til å oppleve glede ved å bruke språk og kommunisere med andre
- synliggjøre språklig og kulturelt mangfold, støtte barnas ulike kulturelle uttrykk og identiteter og fremme mangfold i kommunikasjon, språk og andre uttrykksformer
- invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål
- oppmuntre barna til å fabulere og leke med språk, lyd, rim og rytme

- støtte barnas lek med og utforsking av skriftspråket
- bruke varierte formidlingsformer og tilby et mangfold av bøker, sanger, bilder og uttrykksformer
- inkludere alle barna i språkstimulerende aktiviteter.

Kunst, kultur og kreativitet

Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.

Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Barnehagen skal la barna møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk som gjenspeiler et mangfoldig samfunn og ulike tidsepoker. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere barnas nysgjerrighet, utvide deres forståelse og bidra til undring, undersøkelser, utprøvinger og eksperimentering. Barnehagen må legge til rette for og videreutvikle barnas kreative prosesser og uttrykk.

Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna

- har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer
- tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede
- bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne
- møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre
- bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk
- opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.

Personalet skal

- samtale med barna om deres og andres kunstneriske og kulturelle uttrykk
- gi rom for, støtte og berike barnas bearbeiding av møter med kunst og kultur
- være lydhøre, anerkjenne og imøtekomme barns egen tradisjonskultur og barnekultur
- være lyttende og oppmerksomme på barnas ulike kulturelle uttrykk, vise respekt for deres yringsformer og fremme lyst til å gå videre i utforsking av de estetiske områdene
- motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, og gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer
- synliggjøre og skape estetiske dimensjoner i barnehagens inne- og uterom
- gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst- og kulturuttrykk fra fortid og samtid
- bidra til at kulturelt mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder. Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.

Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna

- opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt
- blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold
- videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper
- opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer
- blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser
- setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser
- får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid

Personalet skal

- være aktive og tilstedeværende, støtte og utfordre barna til variert kroppslig lek og anerkjenne barnets mestring
- bidra til at barna kan tilegne seg gode vaner, holdninger og kunnskaper om kost, hygiene, aktivitet og hvile
- gi barna tilgang til varierte og utfordrende bevegelsesmiljøer, sanseopplevelser og kroppslig lek ute og inne, i og utenfor barnehageområdet
- bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser
- legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltakelse, samtaler og fellesskapsfølelse hos barna
- kjenne og praktisere nasjonale føringer for helsefremmende og forebyggende tiltak som gjelder barn.

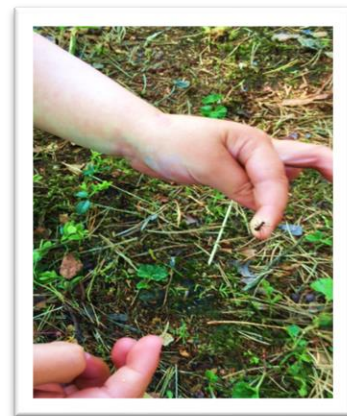
Natur, miljø og teknologi

Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Gjennom arbeid med natur, miljø og teknologi skal barnehagen bidra til at barna

- opplever og utforsker naturen og naturens mangfold
- får gode opplevelser med friluftsliv året rundt
- opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover
- får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen
- får kunnskap om dyr og dyreliv
- lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi
- får kjennskap til menneskets livssyklus.

Personalet skal

- legge til rette for mangfoldige naturopplevelser og bruke naturen som arena for lek, undring, utforsking og læring
- gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd
- synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen
- utforske og eksperimentere med teknologi og naturfenomener sammen med barna.

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold.

Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levestett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.

Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna

- får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen
- utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål
- får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier
- får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på
- utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Personalet skal

- formidle fortellinger og skape rom for barnas opplevelser, samtaler, erfaringer og tanker om religion, livssyn, etikk og eksistensielle temaer
- utforske og undre seg over eksistensielle, etiske, religiøse, livssynsmessige og filosofiske spørsmål sammen med barna
- bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet
- gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen
- samtale med barna om religiøse og kulturelle uttrykk og være bevisst på hvordan egen deltakelse kan støtte og utvide barnas tenkning
- identifisere verdikonflikter i hverdagen, reflektere over verdiprioriteringer og holdninger og ha et bevisst forhold til hvordan disse kommer til uttrykk i arbeidet med barna.

Nærmiljø og samfunn

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene.

Fagområdet skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter.

Grupper med langvarig tilknytning til landet defineres som nasjonale minoriteter. I Norge er dette kvener/norskfinner, jøder, skogfinner, rom og romanifolk/tatere.

Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna

- oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet
- erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse
- utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt
- blir kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner
- blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer
- blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur
- får kjennskap til nasjonale minoriteter.

Personalet skal

- sørge for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og for andre
- introdusere barna for personer, steder og samfunnsinstitusjoner i nærmiljøet for å skape tilhørighet og hjelpe barna med å orientere seg og ferdes trygt
- gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering, fordommer, stereotyper og rasisme
- gi barna forståelse av at samfunnet er i endring, og at de inngår i en historisk, nåtidig og fremtidig sammenheng
- gjøre barna kjent med samisk kultur og levesett og knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst og kultur og mattradisjoner
- gi barna begynnende kjennskap til betydningen av menneskerettighetene, spesielt barnekonvensjonen.

Antall, rom og form

Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.

Gjennom arbeid med antall, rom og form skal barnehagen bidra til at barna

- oppdager og undrer seg over matematiske sammenhenger
- utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper
- leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på
- erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse
- bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse
- undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter
- undersøker og får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.

Personalet skal

- bruke matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen
- bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere barna til matematisk tenkning
- styrke barnas nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i barnas uttrykksformer
- legge til rette for matematiske erfaringer gjennom å berike barnas lek og hverdag med matematiske ideer og utdypende samtaler
- stimulere og støtte barnas evne og utholdenhet i problemløsning.

DOKUMENTASJON OG PEDAGOGISK DOKUMENTASJON

Dokumentasjon av vårt arbeid synliggjør hvordan vi arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet gir foreldre/ foresatte, lokalmiljøet og kommunen informasjon om hva barna opplever, lærer og gjør i barnehagen.

Å få synliggjort det arbeidet vi gjør er med på å utvikle det faglige arbeidet på Kvamtoppen barnehage.

Dokumentasjon

Vi har ulike former for dokumentasjon i barnehagen:

- ✓ Bilder/film av barna, legger også ut på Vigilo
- ✓ Digitale bilder på storskjerm.
- ✓ Dokumentasjon i form av barnas egne produkter.
- ✓ Dokumentasjon skjer også i foreldremøter, foreldresamtaler og ved bringing og henting.
- ✓ Vigilo -kort oppsummering av tiden som har vært, og hva som er planlagt videre.
- ✓ Ulik informasjon som; møter, referater, tilbud, planer, huskelapper m.m.
- ✓ TRAS (tidlig registrering av språkutvikling) Brukes ved behov ved språklige utfordringer. Foreldrene informeres når dette skjemaet blir brukt.
- ✓ Refleksjonstid – som en del av personalets faglige utvikling av personalgruppa og grunnsyn, legger vi til rette for refleksjoner i formelle og uformelle situasjoner.

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon er når vi reflekterer sammen med kollegaer, barn og foreldre/ foresatte omkring den dokumentasjonen vi har.

- ✓ Eksempel: Bruk av bilder sammen med tekst av barna i lek. Dette gir barn mulighet til å reflektere rundt hva som skjedde. Dette skjer sammen med andre barn, foreldre eller personalet. Personalet kan ta med seg refleksjonene videre og videreutvikle leken.

Eksempler på spørsmål til pedagogisk refleksjon rundt en dokumentasjon?

-Hva tenkte du som ansatt da du valgte å jobbe med dette?

-Hva fikk deg til å velge dette?

-Hvordan presenterte du dette for barna?

-Hvordan reagerte barna?

-Hvordan forholdt barna seg til hverandre?

-Hva var barna mest interessert i?

BARN OG ROM

«De tre pedagogene»- De voksne, -De andre barna, -Det fysiske rommet

Det fysiske miljøet er en del av barnas arbeidsredskap og læringsmiljø. Rommene i barnehagen har uante muligheter og i den forbindelse har vi stor fokus på det fysiske miljøet i Kvamtoppen barnehage. Barnehagen er blant annet inspirert av pedagogikken fra Reggio Emilia. Det er en pedagogisk filosofi hvor utforskning og deltagelse står sentralt og at rommene har en sentral rolle.

Filosofien beskrives at barna skal stimuleres til å være **utforskende og aktive** i egne liv.

Barnehageansatte i Frosta kommune har i flere år jobbet med begrepene pedagogisk dokumentasjon og barns medvirkning, i tråd med pedagogikken fra Reggio Emilia. I forlengelsen av dette har ti representanter fra Frosta deltatt på en ukes studietur til Italia i november 2014. I etterkant har arbeidet i forhold til det fysiske miljøet nok en gang blitt videreutviklet. Vi er opptatt av hvordan vi bruker rommene, noe som gir muligheter til danning og ulike «møteplasser» i forhold til alder, utvikling og medvirkning. Vi har også tilgang til «LITJSALEN OG STORSALEN» og kan med utstyr og materiell som gir nye «møteplasser og prosjekter». I UTEROMMET (ut på barnehagen og ved våre ulike turmål) har vi bevisst jobba med bruken. Vi er med på å skape gode møteplasser i uterommet hele året.

OMSORG OG LEK, FREMME LÆRING OG DANNING

Barn har rett til omsorg og skal møtes med omsorg. Kvamtoppen barnehagen skal i samarbeid med og i heimen fremme læring og danning som grunnlag for allsidig aktivitet.

Lek og læring

Leken har en egenverdi og er en viktig side i barnekulturen. Leken skal ha en framtrædende plass i barns liv i barnehagen. Læring skjer på ulike arenaer gjennom hele livet – livslang læring.

For barn er læring nært knyttet opp mot lek. Barn lærer av alt de opplever og erfarer, det vi kaller danning.

Læring foregår i alt samspill, både med andre mennesker og med miljøet.

Barnet lærer gjennom lek, og vi arbeider ut fra kunnskap om den lærende lek og den lekende læring. Vi tenker at barna bruker hendene like mye som de bruker hodet. Veien til hodet og læring går gjennom hendene.

Danning = å skape seg selv

Danning er en personlig prosess der man skal få et aktivt og bevisst forhold til omgivelsene. Danning er mer enn utvikling, mer en læring, mer en oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette. Det handler barnets oppfatning av den kulturelle og sosiale verden som det er til stede i. Mennesket er grunnleggende aktivt og selv- skapende fra fødselen av. Danning er erfaring. Det er en dialog av det kjente /hverdagslige og det ukjente/det nye. En dialogisk refleksjon; å være og å bli noe annet (human becomings - human beings).

VI MENER: gjennom det faglige utviklingsarbeidet i Kvamtoppen barnehage dannes både barn og voksne. Å få faglig påfyll er viktig både for barna og for ansatte.

Samspill, sosial kompetanse og «barns hundre språk»

Barn har 100 språk og skal få uttrykke seg på forskjellige måter og gjennom sine ulike «intelligenser»! Barna er kloke på mange ulike måter. Hvordan barn blir møtt av voksne er helt avgjørende for hvordan barn får uttrykke seg. Derfor jobber vi med samspill og voksenrollen. I denne forbindelsen blir det å øke barns sosial kompetanse også naturlig for oss å jobbe med. Hva ligger i disse begrepene? Hva gjør vi og hvorfor gjør vi det?

Barns medvirkning og demokrati

I forlengelsen hvordan vi skal møte og forstå barn prøver vi å integrere begrepene barns medvirkning og demokrati i barnehagehverdagen vår. Når er det greit at barn bestemmer? Hvordan kan vi lære barn om demokrati og demokratiske prosesser? Hvorfor synes vi dette er viktig? Refleksjoner i rundt dette blir viktig, for å integrere dette i vår praksis.

Førskoleklubb for 5 åringer

Vi vil forberede og ruste barna til å gå fra det å være eldst i barnehagen til å bli yngst på skolen. Vi har fokus på selvstendighetstrening og at barna skal bli trygge på seg selv. Vi jobber også mye med sosial kompetanse og prososial atferd. Det å tilhøre ei gruppe, og tilpasse seg ei gruppe, er viktig. Underveis i barnehagetiden blir barna kjent med bokstaver, tall, sang, rim og regler, begrepstrening, undring, forskning og spennende eksperimenter. Vi har satt læreglede og lærelyst i fokus! Aktiviteter som førskolegruppa har er blant annet lage animasjonsfilm, lage teater, min dag og skrive brev til de andre barnehagene.

Fysisk aktivitet og kosthold i barnehagen

Barna har behov for variert fysisk aktivitet og et næringsrikt og variert kosthold for å få en god utvikling, som igjen er med på å fremme læring. Ved å begynne tidlig å få inn gode vaner på disse områdene, er det med på å legge grunnlaget for videre å få en god skolegang og gjennomføre et skoleløp helt til utvideregående skole. Dette er et ansvar barnehagen vil ta sammen med foreldre/foresatte. Vi vektlegger mestringsfølelse og et positivt kroppsbilde.

I barnehagen legger vi vekt på variert fysisk aktivitet, både inne og ute. Siden vi er opptatt av naturen er vi mye ute sammen med barna. Vi mener at det er ute at barna får mest variert fysisk trening. Vi går på korte og litt lengre turer, går på ulikt underlag, på vei, sti i skogen, gå i lyng og kvister utenom stien, gå på steiner, ha hinderløyper, klatrer i trær, klatrevegg og mye mer. Her prøver vi å få alle med, og de fleste tør også mer etter hvert.

Småbarn har et eget uteområde der de er skjermet og kan utfolde seg i trygge rammer sammen med trygge voksne. Vår erfaring er at de yngste trenger litt ro rundt seg for å kunne bli trygge nok til å utforske verden rundt seg. Et eget område gir god oversikt og trygge rammer for de små.

Kosthold

Kvamtoppen barnehage har utarbeidet en egen kostholdsveileder. Vi er en «5-om-dagen»-barnehage, dvs. vi bruker mye frukt og grønnsaker, både til måltidene og mellom måltider. Vi har fokus på at kosten skal være sunn, god og variert. Sunt pålegg og fargerike grønnsaker og frukt skal være en del av kosten hver dag. De eldste barna sitter ved små bord og varierer mellom ferdigsmurt buffet og å smøre maten sin selv. Om ettermiddagen varierer vi mellom brød/ knekkebrød, frukt og grønnsaker. Bursdager feirer vi med «smoothie-is». Varmmåltid serveres minst en dag per uke. Naturlig og variert kost lager vi sammen med en gruppe barn. Vi baker også grove rundstykker og brød.

PROGRESJON I BARNES UTVIKLING

Vi legger vekt på at barna skal ha progresjon gjennom hele barnehageoppholdet. Det vil derfor bli ulikheter mellom aldersgruppene. De eldste barna vil få delta på flere aktiviteter enn de som er yngre. Dette vil komme frem gjennom månedsplaner og spesielt beskrevet i oversikten lengre bak.

KAN JEG IKKE, KAN JEG LÆRE!

**«Det barnet gjør med den voksne i dag,
gjør det alene i morgen.**

Utviklingspsykolog L.S. Vygotskij

FORELDRESAMARBEID OG FORELDREMEDVIRKNING, SÅRBARE BARN

Et godt samarbeid preges av gjensidig respekt for hverandre. Kvamtoppen barnehage gir foreldre/foresatte muligheter til deltakelse gjennom daglig kontakt ved levering og henting, samtaler underveis ved behov, på foreldremøter, foreldresamtaler, foreldreråd og samarbeidsutvalg. Foreldrene medvirker også under refleksjon av barnehageåret. Vi deltar i foreldreundersøkelsen.

Vi bruker hovedsakelig kommunikasjonsplattformen Vigilo for å kommunisere med foreldre og foresatte, i enkelte tilfeller blir e-post og sms brukt også.

Alle foreldre/foresatte som har 3-åringer inviteres til å delta på ICDP-gruppe. Andre som ønsker får også delta.

Foreldre/foresatte arrangerer juleavslutning og sommerfest i samarbeid med barnehagen.

Alle foreldre/foresatte skal bli sett og hørt uavhengig av nasjonalitet, bakgrunn, legning, utdanning, alder og kjønn. Ingen bekymring er for liten og ingen spørsmål er for store, små eller dumme. Vi skal møte foreldrene/foresatte med anerkjennelse og omtale foreldre med respekt.

Sårbare barn

Et sårbart barn kan være et barn som i perioder mistrives i barnehagen eller ikke utvikler seg etter alder og modenhet. Årsak kan være av psykisk, fysisk eller sosial karakter.

Vi er oppmerksomme på at alle barn kan være sårbare på et eller annet tidspunkt i oppveksten, og at ethvert barn skal oppleve problemer/utfordringer for å lære å mestre livets problemer og sikre en sunn utvikling. Kriser gir mulighet for utvikling.

Som metode observer vi barna i deres hverdag. Hvis vi undrer oss over et barn, vil vi i første omgang drøfte dette med foreldre/foresatte og våre kollegaer. Deretter vil vi finne gode tiltak for å hjelpe barnet i samarbeid med foreldrene. Det kan for eksempel være ekstra språkstimulering, motorisk trening eller støtte barnet i sosiale relasjoner. Hvis vår undring går over til bekymring, innkaller vi foreldrene til en samtale for å utveksle erfaringer rundt barnet. Vi oppfordrer foreldrene til å være oppmerksomme på barnets signaler og til å orientere oss om store og små begivenheter/forandringer i barnets liv.

Vi samarbeider med PPT (Pedagogisk Psykologisk Tjeneste), fysioterapeut, miljøterapeut, BUP (Barne –og Ungdomspsykiatri), vi kan leie inn tolk fra tolketjenesten som hjelper oss å oversette når barn er flerspråklig, helsesøster og barneverntjeneste. Når barn henvises, skjer det med foreldrenes samtykke.

Når et barn trenger ekstra hjelp for å fungere godt i barnehage kan vi søke om ekstra midler og ressurser.

Ved alvorlig bekymring eller mistanke om omsorgssvikt, henvender vi oss til barneverntjenesten for å få de til å undersøke saken. Før vi sender bekymringsmelding til barneverntjenesten, tar vi alltid opp dette med foreldrene/foresatte. Er det bekymringer som går på vold eller mishandling av barn gjelder opplysningsplikten, og da er vi pliktig til å ta kontakt med barnevernet uten innblanding av foreldre/foresatte.

Hvis foreldre/foresatte henvender seg til oss og har problemer rundt oppdragelse, skilsmisse eller andre problemer, er barnehagen behjelpelig med å kunne finne den riktige instans foreldrene kan snakke mer utfyllende med (foreldrestøttende tiltak).

Vi håper på et nært og godt samarbeid med alle foreldre/foresatte.

DAGSRYTME

- 6.45 Barnehagen åpner, frilek på avdelingene
Frokost (egen matpakke) på avdelingene frem til 8.00.
- 8.30 Morgenmøte med frukt/grønnsaker
- 9.00 Tur, organiserte aktiviteter, utetid, smågrupper etc.
- 10.30 Lunsj Litjtoppen, sovetid etter lunsj
- 11 Lunsj Mellom- og Stortoppen. Sove- og hviletid/rolig aktivitet etter lunsj
- 12-> Utetid, frilek
- 14.00 Ettermiddagsmåltid
- 16.30 Barnehagen stenger

LOVER OG DOKUMENTER VI FORHOLDER OSS TIL PÅ KVAMTOPPEN BARNEHAGE

- Lov om barnehager
- Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver
- Handlingsveileder
- Handlingsplan for trygt og godt oppvekstmiljø
- Forebyggende plan for barn og unge i Værnesregionen
- Trafikkplan for Frostabarnhagen
- Kostholdsplan for Frostabarnhagen
- Virksomhetsplanen for Kvamtoppen barnehage
- Årsplan for hvert barnehageår. Årsplanen bygges på årsrapporter i kvalitetsmelding oppvekst Frosta kommune «Eier melder, deg forteller...».
- Kommunens budsjett og økonomiplan

Denne virksomhetsplanen er utarbeidet av personalet ved Kvamtoppen barnehage våren 2019

Videre i denne virksomhetsplanen viser vi vår tolkning av Howard Gardners teori i praksis i Kvamtoppen barnehage

Tone Ulvik

Virksomhetsleder/styrer

I Kvamtoppen barnehage har vi SELVKLOKE barn

Allsidig personlighetsutvikling

I Kvamtoppen barnehage ønsker vi å støtte utviklingen av det personlige indre (personlighet). Med det mener vi blant annet evnen til fordypelse, forundring, oppmerksomhet og konsentrasjon. Barnet skal ha kjennskap til egne holdninger og følelser – og være hensynsfull mot andre. For å kunne dette skal barnet oppleve å være betydningsfull og føle selvtilitt som setter barna i stand til å møte verden med et åpent sinn, føle tillitt til seg selv og andre, og møte verden som en verden full av muligheter. Utvikling av det personlige indre er en vesentlig forutsetning for en optimal utvikling av andre områder. Vi ønsker å støtte barnets utvikling og forståelse av egen identitet. Barnet skal lære hva det er god til og hva det ikke er så god til, hva det liker og hva det ikke liker. Det skal kunne uttrykke sine interesser og utvikle nye. Vi ønsker å støtte barnet i å utvikle god selvtilitt. Barnet skal føle seg verdifullt og verdsatt av andre. Barnets identitet, selvpoppfattelse og selvtilitt er av grunnleggende betydning for barnets utvikling og mulighet for å tilegne seg læring. Det er i det sosiale fellesskap, gjennom relasjoner og samspill at barn utvikler sin personlighet.

De yngste barna

MÅL	METODER
Å etablere evnen til tilknytning og seleksjon, som grunnlag for langvarige og tette relasjoner	I tilknytningsperioden forsøker vi at barnet får mulighet til å knytte seg til en eller få voksne og etter hvert utvide kontakten til flere voksenpersoner i personalet. Vi anerkjenner at barnet har noen voksne som er mer betydningsfulle for dem og at det kan være utrygt sammen med fremmede voksne. Å etablere en «trygg base» for barnet er noe vi ønsker å oppnå.
Å være/bli i stand til å inngå relasjoner med andre.	I forhold til nye barn forholder vi oss åpen, og gir barnet rom til selv å ta den første kontakt. Vi tilbyr tett kontakt under leik, i tette samværsrelasjoner (sove, lese, trøste etc.). Vi respekterer barnets grenser ved å være oppmerksom på dets reaksjoner.
Å skape trygge rammer, hvor alle barn føler seg velkommen.	Vi viser at vi er glade for å se barnet ved å være nærværende. Vi bruker navnet deres når vi hilser på dem om morgenen og sørger for at alle blir sett.
Å skape helhet i barnets liv.	Vi har kontakt med foreldre/ foresatte, besteforeldre, oldeforeldre, søsken og andre barn har nære relasjoner til og som er velkommen på besøk i barnehagen. Gjennom å invitere til ulike arrangementer der barns nære og kjære inviteres inn i barnehagen oppnår vi dette.
Å utvikle kjennskap til egne følelser, tillit til å bli forstått, utvikling av empati og en forståelse for omverdens reaksjoner.	Vi setter ord på og anerkjenner hele barnets følelsesaspekter. Eks: «Jeg ser at du er lei deg eller jeg kan forstå at du er sint nå» Vi gjentar det barnet sier, benevner barnets handlinger, spør og tar oss tid til og lytter til barnet. Vi hjelper barnet med å forklare og sette ord på andres opplevelser og følelser. Vi møter barnet med innlevelse og forståelse. Ansatte er tydelig og forstår sammenheng mellom det talte språk og kroppsspråket. Ansatte har klare definerte grenser.
Å støtte barnet i å si ifra.	Vi anerkjenner barnets følelsesmessige uttrykk. Vi hjelper barnet med å sette grenser og uttrykke det verbalt ved for eksempel å lære dem å si «Ikke gjør det», «Nei!» etc. fremfor å slå, bite eller lugge. Vi støtter og forklarer.
Å tørre prøve noe nytt, og bevare barnets naturlige nysgjerrighet og interesse for hva som foregår i dets omverden.	Vi støtter barnet i å tørre nye ting, eksempelvis ved å stille krav innenfor de rammer vi vet barnet kan mestre. Vi planlegger aktiviteter som imøtekommer barnets interesser og behov og vi støtter barnets i dets egen aktivitet.
Å skape rammer for fordypelse og utvikle evne til konsentrasjon.	Vi oppdeler barna i mindre grupper, der barna har oversikt eller barna fordeler seg selv. Barnehagen er innredet i ulike områder for ulike aktiviteter: lesestol, dukkestol, verksted, bygge-leik, boltreplass og musikk. Slik kan de finne ro, konsentrasjon og fordype seg i sin aktivitet.
Å bli selvhjulpen.	Vi respekterer og tilser, at barn kan selv, ut fra sitt utviklingstrinn. Det de klarer selv skal de få lov til å gjøre selv. Progresjon er viktig.

De eldste barna

MÅL	METODER
Å støtte barnet i å utvikle god selvfølelse, slik at barnet føler seg verdifullt og verdsatt av andre.	Vi tar oss god tid til å lytte til barnet, og vi støtter det i å velge til og fra. Vi tar barnet på alvor, anerkjenner og respekterer dets følelser. Vi motiverer og stiller krav og utfordringer i forhold til alder og modenhet som resulterer i suksessopplevelser. Vi gir rom for at barnet og vi selv kan begå feil, og vi gir ikke nederlag stor betydning. Vi drar inn barna i planlegging og tar dem med på råd. Vi lytter til barnas initiativ og samarbeider med dem for å bringe deres ideer ut i live. «Barn skal ikke bli erfaringslike, men erfaringsrike». Vi gir også rom for ekstra omsorg, ved å gi spesielle privilegier av og til.
Å skape trygge rammer, hvor alle barn føler seg velkommen.	Vi viser barna at vi er glade for å se dem og vi hjelper de minste med å få vinket farvel. Vi sørger for god stemning i barnehagen, så foreldre trygt kan ta avskjed med sine barn.
Å støtte barnet til å kunne forstå og gjenkjenne egne følelser, utvikle barnas empati, samt skape rammer for fordypelse og mulighet for forundring og konsentrasjon.	Ansatte hjelper barnet med å sette ord på egne og andres opplevelser og følelser. I konfliktsituasjoner snakker vi med barna om deres reaksjoner. Vi ønsker en barnehage fri for mobbing og setter søkelys på barns følelser og utvikling av empati og forståelse av hverandre. Når vi leser/forteller historier, hvor det opptrer emner som for eksempel følelser, sorg eller lykke, så snakker vi med åpne spørsmål, som gir rom for refleksjon. Vi oppfordrer barna til å hjelpe og trøste hverandre. Eks finne frem og sette på plaster på kompisen sin. Vi bruker refleksjonskort, «Røde og grønne tanker», «Jeg vet», «Jeg er meg, min meg».
Å støtte barnet til å kunne uttrykke sin nysgjerrighet og interesser.	Vi planlegger aktiviteter, som drar inn barnas interesser og er selv engasjert med en smittende glede. Vi er lydhøre ovenfor barnas initiativ og inspirasjon.
Å skape sammenheng mellom hjem og barnehage.	Vi har bursdagsfeiring i barnehagen der barna er med å lage bursdagskrone. Vi sender ut ukeslutt med bilder på Vigilo, og har dokumentasjon og pedagogisk dokumentasjon hengende oppe rundt omkring i barnehagen. Bruker også Facebook og Instagram for å vise vår pedagogisk praksis og glimt fra hverdagen vår. Barna får en «sommerkoffert» som de samler sommerminner i som vi bruker aktivt gjennom året.

I Kvamtoppen barnehage har vi MENNESKEKLOKE barn

Sosial kompetanse

Barn lærer i samspill med andre. Barnet utvikler mange kompetanser gjennom sin oppvekst, men slik vi ser det er sosial kompetanse særlig viktig. Styrkes barnets relasjoner, styrkes barnets mulighet for å utvikle alle andre kompetanseområder. Vi ønsker å skape gode og nære relasjoner mellom barn og voksne og støtte barna i å utvikle vennskap. Vi ønsker å lære barn å inngå i sosiale felleskap og støtte barn i utvikling av sosiale ferdigheter slik som empati, respekt for andre, selvkontroll osv.

De yngste barna

MÅL	METODER
Å utvikle vennskap.	Når barna viser særlig interesse for et eller flere barn, støtter vi vennskapet ved å skape rammer hvor de har mulighet for å leke uforstyrret. Vi inndeler barna i små grupper med felles interesser og/eller samme utviklingsnivå. Vi støtter vennskapene ved å veilede barna om vennskapets natur «omsorg», «å gi og ta», «trøste». Ansatte er aktivt til stede og nærværende.

Å bli hjelpsom og skape fellesskapsfølelse.	Vi oppfordrer store barn til å hjelpe mindre barn. Vi ønsker at toåringene rydder av fatet sitt etter måltid. De har også mulighet til å hjelpe til på kjøkkenet når vi lager varmmåltid og de kan av og til hjelpe til med måltidene i barnehagen. Vi har samling hvor det er opprop, felles sanger og prosjektarbeid. «Vi på Kvamtoppen barnehage....»
Konfliktløsning.	Vi lærer barna å uttrykke deres følelser på en akseptabel måte: ikke slå, bite eller lugge, men si «ikke gjør det», «gå vekk». Når det oppstår konflikt mellom barna, avventer vi og ser om de selv kan løse den. Såfremt det er bruk for de voksnes støtte, sørger vi for å finne en løsning som begge barn kan akseptere. Hvis dette ikke er mulig, anerkjenner vi den skuffende parts frustrasjon eller sinne, ved for eksempel å si: «jeg kan godt forstå at du er sint, fordi den andre har leken du ville ha».

De eldste barna

MÅL	METODER
At barnet har en fellesskapsfølelse og føler seg verdsatt i barnehagegruppen.	Vi har samling en gang om dagen, og har opprop. Vi finner ut av hvem som er her og hvem som mangler. I samling og under morgenmøtet prøver vi å styrke det sosiale fellesskapet gjennom lek, sang, prosjekter. Vi har «barnemøter» i små grupper, hvor barna er med på å planlegge og kan komme med ideer til aktiviteter/prosjekter. Her kan vi diskutere regler og demokrati. Dette styrker evnen til å forhandle og argumentere. Vi ønsker at barna er kommet i barnehagen innen klokka 09.00. Dette ser vi gir barna mulighet for å delta optimalt i dagens aktiviteter og barna vil få mer ut av fellesrelasjoner.
Å bli hjelpsom.	Vi oppfordrer de store til å hjelpe de små med de daglige aktiviteter for eksempel å ta på klær og hente bamsen, smokk og ta på maleforkleet. Vi oppfordrer barna til å trøste hverandre eller hente hjelp, når et barn har slått seg. I det hele tatt vise omsorg for kompisene sine. Vi er selv hjelpsomme og omsorgsfulle. Vi setter ord på det vi gjør og ber barna om å hjelpe til.
Å støtte barna i å utvikle vennskap.	For å gi barna mulighet til å knytte vennskap, deles de inn i aldersoppdelte grupper, utviklingstrinn, interesser, kjønn eller allerede etablerte vennsgrupper. Dette gjør vi både i planlagte aktiviteter, på tur, spontant i løpet av dagen og etter barnas eget ønske. Barnehagen har mange rom med ulike muligheter og barna finner hverandre i løpet av dagen og utvikler eksisterende vennskap og etablerer nye relasjoner stadig.
Å støtte barna i utvikling av sosiale ferdigheter, slik som empati, respekt for andre, selvkontroll osv.	På visse tidspunkter av dagen har vi ingen fastlagte aktiviteter. Da gir vi barna rom for lek og spontanitet, fordi barna lærer gjennom leken. Vi voksne kan inngå i leken og støtte barna i de sosiale spillereglene. Vi møter barna med anerkjennelse, empati og respekt, som gir grunnlag for gjensidighet. Ansatte viser hvem vi er og bruker vår personlighet. Ansatte er oppmerksomme på det enkelte barns sosiale ferdigheter, og har et barn vansker med å få venner, hjelper vi barnet i gang med å finne kamerater og får dem med inn i leiken.
Å støtte barnet til å styre sine impulser og løse konflikter.	Når det oppstår konflikter mellom barna, avventer vi og ser om de selv kan løse den. Hvis ikke forsøker vi å finne en løsning som begge parter kan akseptere. Vi øver barna i å sette ord på deres frustrasjon, og øver dem i å løse konflikter.
Å forstå felles normer og regler.	Vi leker regelleker og viser på denne måten barna at regler kan være viktige for å få et samfunn til å fungere. Vi har få, men klare regler, som skal følges.
Kan komme til ordet og la andre komme til ordet.	Barna lærer å rekke opp handen og lytte til hverandre. De lærer å vente på deres tur. Barna oppfordres til å fortelle historier i samling, spille teater, synge, danse, lage sirkus og dikte historier for hverandre. Vi lager leker hvor barna lærer å vise seg frem for hverandre.

I Kvamtoppen barnehage har vi **KROPPSKLOKE** barn

Kropp og bevegelse

I Kvamtoppen barnehage legger vi vekt på at kropp og bevegelse blir en integrert og prioritert del av hverdagen i barnehagen. For å skape glede i bevegelse er leken en viktig faktor. Vi skaper rammer for lek ved improvisasjon, der barn og voksne skaper impulsiv lek ved bevegelse. Med imitasjon inspireres barna til nye ferdigheter. Vi vil støtte barns utvikling av de grunnleggende motoriske ferdigheter. Vi ønsker å styrke barnas kroppsbevissthet og gi dem mulighet til å uttrykke seg selv kroppslig og oppleve gleden ved bevegelse. Vi støtter barnas utvikling mot å bli selvhjulpne. Vi ønsker å gi barna en viten om og gleden ved sunt kosthold. Vi har et flott uteområde og turmuligheter som stimulerer bevegelse og motorikk optimalt.

De yngste barna

MÅL	METODER
De minste barna (0-1 ½ år) Finmotorisk utvikling.	Den finmotoriske utviklingen styrkes ved at barna spiser selv. I begynnelsen spiser de med fingrene, og dermed bygger opp muskulaturen i hendene, samtidig at de lærer å koordinere bevegelsene opp til munnen. De oppfordres til å bruke skje/eller gaffel. Barnehagen har leketøy som utvikler barnas finmotoriske evner blant annet puttekasser og klosser som kan stables.
Grovmotorisk utvikling	Vi støtter barnas egne aktiviteter og deres streben etter å tilegne seg nye kompetanseområder. Barnehagen har liggeunderlag eller tepper, hvor barna får hjelp eller selv kan øve i å rulle, øve seg i å komme opp på alle fire eller ligge/sitte godt med leketøy som skal utforskes. Gåtralle. Vi synger og hører musikk som vi beveger oss etter.
På vei til å bli mer selvhjulpne.	Barna øver seg i å krype opp og ned fra tripp-trapp-stolene. De største barna i denne aldersgruppen oppfordres til å klatre opp i sofaen for lesestund etc. Når barna kan gå selv oppfordres de til å gå til stellerommet, og klatre opp krakken og opp til stellebordet for bleieskift. Barna oppfordres til for eksempel å prøve å ta strømpen av og etter evne hjelpe med å få tøy av og på.
Mellombarna (1 ½-2år). Finmotorisk utvikling.	Barna spiser med skje eller gaffel og drikker av kopp. Jevnlig tilbyr vi barna lek med fingermaling, modell-leire, maling med pensel, tegne, klippe og perle med store perler. Vi legger puslespill, og bygger med klosser og bygger togbane. I utetida leker vi mye i sandkassa og øver oss i å lage sandkaker.
Grovmotorisk utvikling.	Utetid som byr på passende utfordringer både sommer og vinter. Ute kan barna klatre, løpe, gå på ujevnt underlag, huske, gynte, sykle etc. Innendørs har vi tumlerom med klosser og tjukkas, pluss at vi har «loftet» vi benytter til tumlelek: hoppe, danse, snurre, «hit-og dit» mm. Sangleik og leik med fallskjerm. Går tur i nærmiljøet, som for eksempel se på hesten etc. Barna oppfordres til å gå selv, men tar med trille og benytter ved behov.
På vei til å bli selvhjulpne.	Klatrer opp og ned fra stolen etc. De oppfordres til selv til å ta tøy av og på, men skal fortsatt få mye hjelp. Barna er på skift med til kjøkkenet og henter frukt og hjelper til med opprydding.
De eldste barn (2-3år). Finmotorisk utvikling.	Barna øver på å hente og smøre mat selv. De heller melk og vann i koppen selv. Vi bruker «den tredje pedagog»: perler, saks, tegnematerialet, maling mm er tilgjengelig for barna. Barna styrer aktivitetene selv i større grad, uten forstyrrelser fra de voksne. Aldersrelevante aktiviteter.
Grovmotorisk utvikling.	Utetid som byr på passende utfordringer både sommer og vinter. Ute kan barna klatre, løpe, gå på ujevnt underlag, huske, gynte, sykle etc. Innendørs har vi tumlerom med klosser og tjukkas, pluss at vi har «loftet» vi benytter til tumlelek: hoppe, danse, snurre, «hit-og dit» mm. Sangleik og leik med fallskjerm. Går tur i nærmiljøet, som for eksempel henter grønnsaker til gårder rundt etc. Barna oppfordres til å gå mest mulig selv. Flere turer enn de yngste.

Å bli mer selvhjulpen.	Barna tar det meste av tøy av selv, men også mest mulig på. Vi oppfordrer barna i å gå på do når vi skifter på dem og arbeider mot å få barnet til å slutte å bruke bleie i samarbeid med foreldrene. Barna hjelper til å rydde etter seg. Barna tar av fat og kopp etter seg.
Alle barn 0-3år. Kost og ernæring. Lære om hygiene og unngå sykdom/smitte.	Vi forholder oss til kostholdsveileder som er utarbeidet av personalet. Den sier noe om hva «en sunn start på dagen er»-hva vi forventer av medbragt mat. Lunsj med grovt og sunt pålegg skal være fargerik og delikat o.l. Bursdagsfeiring. Ettermiddagsmat etc. Vi skal ha en ren barnehage. Alle barn vasker hendene etter utelek, toalettbesøk og før måltidene

De eldste barna

MÅL	METODER
Finmotorisk utvikling.	Den finmotoriske utvikling styrkes ved at tegnesaker, sakser og lim er tilgjengelig for barna. Barna har store og små perler tilgjengelig. Også smykkeredskaper, malesaker (vannfarger og akrylmaling) og lek med plastalina/leire er tilgjengelig for lek. Vi har konstruksjonsleketøy (lego, jovo etc.) tilgjengelig for barna.
Grovmotorisk utvikling.	Vi er jevnlig på tur. Vi har turgruppe en dag i uka, men vi har mulighet for spontane og ikke planlagte turer i tillegg. Fine turmuligheter i skog, ved sjø. Barnehagens uteområde gir mulighet for lek og bevegelse. Trær å klatre i, steiner og klatre og hoppe fra. Ujevnt terreng, trapp, skråninger gir fine fysiske utfordringer. Sykler, disse og hompedisse finnes i lekeområdet og gir rom for allsidig bevegelse og motorisk trening. Inne har barna mulighet til å hoppe, kravle og bevege seg fritt. Vi har også «loftet» oppe som gir oss mange muligheter som dans, musikk og bevegelse, samt voksenstyrte aktiviteter: hinderløype, fotball, rockering, fallskjerm mm....Leik og aktivitet som fremmer kroppsbevissthet og styrker kroppen: «hode, skuldre, kne og tå...», «buggie-buggie» mm...
Barnet skal ha sansemessige erfaringer.	Vi bruker naturen og områdene rundt oss og er ute i all slags vær! Vi leker med vann, bygger i sand. Det er lov å bli skitten, og det er viktig at barna har klær som tåler all slags vær og «hardt arbeid!».
På vei til å bli mer selvhjulpen.	Barna hjelper til med praktiske gjøremål for eksempel dekke/ta av bord, forberede ulike varmmåltid, lunsjen, havregrøt og fruktmåltid. Treåringene lærer å ta tøy av og på. De små får hjelp etter behov, og de store blir oppfordret til å hjelpe de små. Vi gir barna mulighet til å gjennomføre deres egne initiativ. For eksempel å bygge hinderløype med samtlige bord, stoler og klosser i barnehagen! Opppydding hører også til slike prosjekter! Barna øver seg i å klare å gå på do alene, tørke seg og vaske hendene. Vi hjelper dem etter behov. Alle barn oppfordres til vaske hendene når de kommer til og drar fra barnehagen for å unngå smitte.

I Kvamtoppen barnehage har vi **ORDKLOKE** barn

Språk

Ved språk mener vi det talte språk, kroppsspråk, mimikk og billedspråk. Den måten vi voksne snakker med hverandre og med barn på er med på å utvikle et variert og rikt språk. Vi er bevisst at vi opptre som rollemodeller for barna og at barna lærer gjennom imitasjon og av andres menneskers handlinger. Vi forsøker å opptre tydelig og bevisst med kroppsspråk og gestikulasjon og oppfordrer til gode samspill gjennom daglige rutinepregete aktiviteter. Vi oppfordrer barn til å bruke det talte språk i samspill med hverandre og de voksne. Vi ønsker å støtte barnas språklige utvikling. Det vil si at barna utfordres til språklig kreativitet, lærer begreper

og tall, lærer å løse konflikter verbalt og lærer å lese av og uttrykke kroppsspråk. Vi bruker TRAS, tidlig registrering av språkutvikling, som en metode når barn strever med språkutviklingen. Vi har også lavterskel tilbud om logoped. Frosta kommune er en språkkommune og vi jobber systematisk innenfor språk og språkstimulering.

De yngste barna

MÅL	METODER
0-1år Bevare og understøtte barnets medfødte evne til kroppsspråk.	Vi kommuniserer og leker med barnet ved hjelp av kroppsspråk og mimikk. Vi forsøker å tolke og forstå barnets kroppsspråk og signaler.
Utvikle et begynnende verbalt språk.	Vi gjentar og leker med barnets lyd. Vi setter ord på barnets og våre handlinger. Vi synger sanger med mimikk/bevegelsessanger. Vi benevner ting omkring dem og leser bøker «Nå tar vi på sokkene. Nå får du ny bleie. Her er melka di. Nå skal du sove i vogna...»
1-2år Å bevare og utvikle barnets evne til kroppsspråk.	Vi fortsetter å kommunisere med kroppsspråk og mimikk. Vi utvikler barnets evne til å forstå de kroppslige uttrykk for følelser: Sinne, glede, sorg etc. Ansatte er bevisst i bruk av tydelig kroppsspråk som viser følelser. Vi leker gjennom å bruke følelsesmessig kroppsspråk: farlig løve, liten baby, trist apekatt...etc
Verbal utvikling.	Vi benevner ting i rundt dem. Vi setter ord på barnets egne handlinger. Vi leker med ord og lyd, leser bøker og synger sanger med mimikk/bevegelsessanger. Vi setter ord på følelser, gjenforteller opplevelser og gjentar barnets ord og setninger. Slik vil de oppleve å bli forstått på det verbale språk.
2-3år Bevare og utvikle barnets evne til å uttrykke kroppsspråk.	Ved å kommunisere med kroppsspråk og mimikk utvikler vi barnets evne til å forstå de kroppslige uttrykk for følelser: sinne, glede, sorg etc... Som voksne sørger vi for å ha et tydelig kroppsspråk, som klart viser følelsene. Vi leker med det følelsesmessige kroppsspråket: sinna løve, trist apekatt, glad baby etc..
Verbal utvikling.	De fleste barn har allerede et mindre ordforråd, og mange sier små, korte setninger. Med utgangspunkt i barnets verbale språk snakker vi med barnet om hva de er i gang med eller tidligere opplevelser og videre planer. Vi involverer barna i samtaler når vi har aktiviteter og når vi spiser. Vi snakker til barna i korte og tydelige setninger. Vi gjentar barnets budskap korrekt, men retter ikke. Vi leser bøker, forteller historier, synger og har sangleker. Vi leker med ord, rim og regler.
Å bli i stand til å huske opplevelser og formidle dem videre.	Vi lager pedagogisk dokumentasjon med bilder som henger i barnehøyde. Ved hjelp av bildene prøver barna selv å formidle opplevelsene videre til foreldrene, andre barn og oss.

De eldste barna

MÅL	METODER
Videreutvikle det talte språk og ordforrådet.	Vi hjelper barna med å sette ord på egne handlinger og følelser ved for eksempler å si «jeg kan se at du er sint nå», eller «Se hvor glad han blir når du sier sånn». Vi oppfordrer barna til å bruke ord, når det er noe de vil/ikke vil, og vi foreslår hvilke ord/setninger som kan brukes i ulike situasjoner. Vi snakker med barnet på dets nivå og benevner hverdagshandlinger. Vi gir oss tid til å tulle og tøyse med språket. Vi øver barnets evne til å forstå rytmen og lyd i språket gjennom fysisk utfoldelse med musikk og dans.

De små:	Vi snakker i korte og tydelige setninger som gjør det forståelig for barnet. Vi leser bøker/forteller historier med korte setninger og med mange bilder og vi velger ofte å forklare mer om bildene i bøkene i stedet for kun å holde oss til det skrevne ord. Barna er selv med på å beskrive og forklare hva som skjer på bildene.
De store:	Vi bruker lengre setninger og vanskeligere ord og presenterer barna for nye ord som krever forklaring. Språket blir brukt mer differensiert. Vi presenterer barna for nye meninger i ordet for eksempel «En hund er ikke bare en hund, men en schæfer». Vi lager vanskeligere rim og regler. Ved høytlesning kan vi lese det skrevne språk ordrett uten avbrytelser.
Bevare og understøtte barnets evne til kroppsspråk.	Ansatte er tydelige gjennom å vise sammenheng mellom det talte språk og kroppsspråket. Vi forsøker å tyde og forstå barnets kroppsspråk og signaler. Vi hjelper barnet til å forstå de kroppslige uttrykk for følelser som glede, sorg og sinne. Vi hjelper med å leke med det følelsesmessige kroppsspråket slik som «å kjede seg», «far, mor og barn lek», «farlige dyr lek» osv. Barna lærer også gjennom mimelek, når vi spiller teater for og med barna, når vi lager grimaser, og når vi tuller og tøyser.
Styrke barnet til å uttrykke sine behov og til å argumentere og forhandle.	Vi forsøker å anerkjenne, støtte og forstå barnets intensjoner. Vi gir oss god tid til å lytte til det barna forteller oss, og vi bekrefter barnet i det det gjerne vil, for eksempel «ja, du må gjerne hente puslespillet». Vi stiller åpne spørsmål og reflekterer i fellesskap med barna. Vi arbeider i mindre grupper, hvor barna har bedre mulighet for å komme til orde og bli hørt. Vi er åpne for forhandlinger ovenfor barnene. Vi lager ofte avtaler og kompromisser med dem.
Bruke språket sosialt og til å løse konflikter.	Vi oppfordrer barna til å bruke språket sosialt, men også til håndtering av konfliktløsninger. De trenes i å lære å forhandle seg frem til en løsning med hverandre. De voksne er på sidelinjen og klar til å bidra og hjelpe, hvis de ikke selv klarer å finne en løsning. Vi hjelper barna med å få satt ord på deres egne opplevelser i en konflikt. Vi gir plass for at barna kan leke i mindre grupper, hvor det er enklere å bli hørt, og hvor de har mulighet til å fordype seg i en lek/aktivitet. Vi forsøker å følge barnas initiativ og forsøker å støtte det enkelte barn i å komme i positiv kontakt med de andre barna.
Styrke barnets interesse for historier og eventyr.	Vi gir barna mulighet for å leke med språket, og vi leker sammen med dem. Vi rimer, synger og leker med artige ord og lyd. Vi kjøper og låner litteratur ut fra barnas interesser. De velger ofte selv bøkene. Våre egne bøker er tilgjengelig for barna. Vi prøver å lese og/eller fortelle historier hver dag, enten fra bøker eller diktete og virkelige historier.

I Kvamtoppen barnehage har vi **BILDEKLOKE** og **MUSIKK-KLOKE** barn

Kulturelle uttrykksformer, kunst og kreativitet

Kultur og tradisjoner er en vesentlig del av barnehagens hverdag. Barna skal møte voksne som kan støtte dem i å eksperimentere med et bredt spekter av kulturelle uttrykksformer. Vi ønsker å gi barna kjennskap til norsk kultur. Vi ønsker å gi barna et bredt kjennskap til forskjellige kunstneriske uttrykk. Eksempelvis teaterkunst, malerkunst, litteratur, musikk og dans.

I den daglige tilrettelagte struktur gis tid og mulighet for kulturformidling på barnets nivå og innredningen tar høyde for forskjellige aktiviteter. Kvamtoppen barnehage er en kunstbarnehage, der vi har inn en kunstner i barnehagen noen timer i uka.

De yngste barna

MÅL	METODER
-----	---------

0-1 ½ år Begynne å kjenne barnehagens liv og hverdag. Det første kjennskap til barnehagens samværskultur.	Ansatte er nærværende, oppmerksomme og støtter barnet i å finne sin egen måte å fungere i institusjonsmiljøet. Vi tar utgangspunkt i barnets ressurser, som det har med hjemmefra.
Form og farge.	Vi leker med form og farge ved å introdusere dem til forskjellig typer leketøy.
Musikk.	Vi synger, trommer og danser til musikk.
1 ½ år-2 ½ år Innlevelse i barnehagens kultur, hverdag og fest.	Blir kjent med hverdagslivet, kultur og fest i barnehagen. Blir inkludert i dette og rutinene i barnehagen.
Nærmiljøet.	Vi går små turer i nærmiljøet. Henter grønnsaker, ser på traktorer, besøker nabogårdene, ser på sauer, hester etc...
Kjennskap til og eksperimenterer med form og farge.	Barna tilbys jevnlig lek med modell-leire og fingermaling. De introduseres for grunnfargene og eksperimenterer med å blande farger.
Musikk.	Vi synger, trommer, leker sangleker og danser til musikk. Grupper oppe på «loftet» når vi jobber med musikk og bevegelse.
2-3 år Innlevelse i barnehagens kultur, hverdag og fest.	Deltar i hverdagslivet, kultur og fest i barnehagen.
Nærmiljø.	Deltar på turer i nærmiljøet rundt barnehagen. Myra nærmiljøanlegg, Rapplassen, Trollskogen etc..
Kjennskap til og eksperimenterer med form og farge.	Barna tilbys jevnlig lek med modell-leire, vannfarger, leire og fingermaling. De introduseres for grunnfargene og eksperimenterer med å blande farger selv. Jobber med ulike type uttrykk og ulike type materialer.
Musikk.	Vi synger, trommer, leker sangleker og danser til musikk. Grupper oppe på «loftet» når vi jobber med musikk og bevegelse.

De eldste barna

MÅL	METODER
Å gi barna innblikk i forskjellige kunstneriske uttrykk og gi barna selv mulighet til å uttrykke seg kreativt.	«Verkstedet» er innredet for å gi barna mulighet til ulike kreative lek som maling, tegning og andre aktiviteter. Kunstner Nirmal gir barna ulike erfaringer..
Male- og billedkunst.	Vi har forskjellig materiale som vannfarger, akrylmaling, glassmaling, leire, gips, kartong og lignende. Barna får mulighet til å prøve ut og tilegne seg mange forskjellige ferdigheter og uttrykk. Når vi kjøper inn akrylfarger, velger vi i hovedsak grunnfargene slik at barna lærer å blande farger. Papir, tusj, fettfarger, kritt, saks, lim stifter ol blir oppbevart tilgjengelig for barna. Vi lar barna lage selvportretter ved hjelp av speil, og vi gir barna inspirerende tegneoppgaver som for eksempel å tegne historier på tavla.
Teater og litteratur.	Vi leser, dikter og forteller historier hver dag spontant blant annet ved lunch og frukt men også i mindre grupper. Vi leser blant annet norske eventyr, rim, regler og barnebøker av kjente forfattere, men også historier fra andre kulturer. Vi voksne tar ofte utgangspunkt i oss selv og forteller om livet i «gamle dager». Historier fra vår egen barndom. For å gi barna kjennskap til teater, spiller vi voksne gjerne teater eller dukketeater for dem. Vi drar inn barna og gir dem mulighet for selv å være med og utfolde seg kunstnerisk/musisk. Ofte føler barna seg inspirert og tar selvinitiativ til å spille teater for hele gruppen og barnas initiativ blir anerkjent og rost.
Musikk og dans.	Vi lar barna oppleve forskjellig type musikk og gir dem selv mulighet til å vise oss hvilken musikk de liker.
Vi vil gjerne styrke barnas bevissthet om mat (sunt som usunt).	Kvamtoppen barnehage har utarbeidet en egen kostholdsveileder. Vi har fokus på at kosten skal være sunn, god og variert. spennende pålegg og fargerike grønnsaker og frukt skal være en del av lunsjbordet hver dag. Barna

	sitter på små bord og forsyner seg. Bursdager feirer vi med dessertene «smoothie-is». Varmmåltid minst en dag per uke med naturlig og variert kost. Vi baker også grove rundstykker eller brød.
Tradisjoner og fest.	Vi markerer norske tradisjoner og høytider. Eksempel Lucia, julelunsj med tradisjonell mat, 17. mai med tog og leker. Vi har karnevalsfeiring o.l.
Nærmiljø.	Vi bruker nærmiljøet aktivt.
Trafikk.	Når vi går på tur hvor det er mye trafikk går barna på rekke og holder hånd to og to, gjerne en stor og en liten sammen. De yngste har som regel en voksen i hånden. To barn får gå fremst, og de øver seg i å se seg for når vi skal krysse veien.

I Kvamtoppen barnehage har vi **NATURKLOKE** barn

Naturforsker

Når barn ferdes i naturen får de opplevelser som utvikler dem både fysisk, mentalt og følelsesmessig. Naturen gir mulighet for fordypelse, forundring, eksperimentering, inspirasjon og sanseintrykk. Det er viktig å skape et inspirerende miljø så barn får tid og rom til å eksperimentere på egen hånd. Barna skal ha mulighet for å oppleve glede ved å være i naturen og utvikle respekt for natur og miljø. Barna skal oppleve naturen som kilde til og rom for lek og utforskning. De skal ha opplevelse og forståelse for de forskjellige årstider, planter og dyr.

De yngste barna

MÅL	METODER
0-2år. Barn som sover 2 ganger om dagen. Romforståelse.	Gi de yngste barna mulighet for å innta og forstå rommet (barnehagen) uten de største barns dominans.
Sanseopplevelse.	For barna er det en sanselig og kroppslig opplevelse å undersøke rom og leketøy. Voksne er nærværende og til rådighet på gulvet og hjelper barnet underveis («handledare»/ støttende stillas). Å smake og føle på maten er også en sanselig opplevelse for barna.
Form og farge. Borte, men hvor?	Vi leker med puttekasser (form, farge, borte, men hvor så?). Vi stabler klosser, snakker, pludrer, og setter ord på det barnet opplever.
1 1/2år -2år Å undres over verden.	Utetid og små turer i nærmiljøet. Vi undrer oss over åker og eng, følger grønnsakene fra «jord til bord», undrer oss over «de små gleder og farer» i en stor verden. Teller kongler, sjekker fuglekassene etc...
Sanseopplevelser.	Vi går ut i allslags vær og opplever uterommet med «kroppen». Vi leker med vann og sand, og hopper i sølepyttene! Vi følger farger på trærne i de forskjellige årstidene. Vi lukter og sanser blomster, småkryp etc... Kosthold er variert og fargerikt –vi snakker om maten, tar på den og smaker/utforsker salt, surt og søtt.
Trafikksikkerhet.	Vi snakker om trafikk og lærer barna å stoppe opp før vi krysser veien. Ulike regler gjelder ved ulike veier. Og når vi går på tur lærer barna seg dette.
2-3år Å gi barna en integrert opplevelse av at naturen er en del av vår verden.	Vi snakker om kosten, hva den er laget av, og hvor den kommer fra: Jord eller dyr. Vi snakker om hvordan maten smaker; sur, søtt og salt. Vi følger grønnsakene fra «jord til bord» i åkeren. Vi er ute hver dag, og vi har turdager i nærområdet. Vi leker med sand, vann og hopper i vannpyttene! Vi følger trærne gjennom årstidene. På de ulike turene finnes det mye å undres over og forske på: småkryp i skogen, krabber i fjæra o.l. Barna plukker gjerne med seg pinner, stein, skjell mm som vi tar med tilbake i barnehagen og jobber videre med.

De eldste

MÅL	METODER
Å gi barna gode opplevelser i naturen og en kunnskap om dyr, planter, årstider og lignende.	Ved Kvamtoppen barnehage har vi store deler av lekeområdet på naturtomt, med både store steiner og trær å klatre i. I tillegg ønsker barnehagen å gi barna gode naturopplevelser gjennom å bruke området rundt barnehagen/ nærmiljøet jevnlig. Vi har faste turgrupper i uka i tillegg til at vi er fleksibel i forhold til å dra på tur utover turene som er fast med turgruppa. Da kan vi dra på tur i mindre grupper. Vi bruker nærmiljøet rundt Kvamtoppen barnehage. Vi har flere skogsområder og vi har fuglekasser i skogen. Muligheter for fysisk utfoldelse finnes både utenfor og innenfor barnehagegrinda. Vi følger årstidene i skogen og rundt om kring på åkrene. Vi undres og utforsker det som dukker opp. Barn har lov å leke og utforske småkrypa, men kun hvis de behandler dem bra og setter dem forsiktig tilbake igjen. Vi leker med sand, mudd, vann, pinner, blad, blomster mmm. Vi voksne deler kunnskap om dyr og natur. Vi forteller, tegner og leser om naturen. Vi lager mat på bål ute i naturen, både ved sjøen og i skogen. På disse turene samler vi ofte ulikt materiale som barna synes er spennende. Dette kan være skjell, pinner, blomster, bark, mose etc. Vi lar barna ta dette med tilbake til barnehagen og vi arbeide videre med ulike tema og materialer kreativt.

I Kvamtoppen barnehage har vi TALLKLOKE barn

Logisk/matematisk kompetanse

Vi ønsker å styrke barnets abstrakte og logiske tenkning (forståelse av tall, mengder, begreper), og barnet utvikler forståelse for sammenheng og helhet.

De yngste

MÅL	METODER
Mengde, tall og bokstaver.	Vi teller barna i samling, når vi dekker bord mm. Vi har mange bøker om mengde, tall og bokstaver som vi leser sammen med barna. Vi har portrett av barna med sin første bokstav på og navn på, slik at vi kan peke på og undre oss over bokstav og navn, og også andres bokstav og navn.

De eldste

MÅL	METODER
At barna får en begreps- og romforståelse.	Vi har stort utvalg av ulike puslespill, spill og bøker i barnehagen. Vi har romløsninger som gjør at barna kan finne roen i disse aktivitetene. Gjennom lek er vi bevisste og trener på begrep som høy/lav, foran/bak, opp/ned osv. Dette kan være i samling og planlagte aktiviteter eller i spontan lek med barna.

HOWARD GARDNERS TEORI I PRAKSIS I KVAMTOPPEN BARNEHAGE:

REALISERING OG HVORDAN? → TEMAER OG MÅL ↓	BARNETS STERKE SIDER SES VED AT BARNET:	PERSONALET: HVORDAN OG HVA GJØR VI?	OMGIVELSENE: HVA SKAL TIL UTE OG INNE?
PERSONLIG INTELLIGENS SELVKLOK	Barnet hviler i seg selv, har selvtillit og selvbylde som kan bygges videre på. Har selverkjennelse og kjenner sin rolle i forhold til andre. Kjenner sine meninger og er bevisste om egne og andres følelser. Kan arbeide/leke selv og selv gå i gang. Kan motta og forstå en beskjed. Rydder opp etter seg og forstår en beskjed. Tør henvende seg til andre og uttale seg i samling. Elsker å dyrke egne interesser. Kan være alene og tenke over ting.	Følge opp og bygge videre på barnets initiativ. Har positiv tilgang til barnet. Signalisere ovenfor barnet at vi tror det <i>kan</i> . Snakke om følelser med barnet. Støtte barnet i å være selvhjulpen. Støtte barnet i at det er ok å si ifra. Være nærværende og hjelpe barnet til å bli bevisst sine egne verdier. Rose positiv atferd.	Sørge for at ting er hvor de skal være/ gjøre det lett for barna. Holde samling. Gi barnet oppgaver. Gi mulighet for rollelek. Ha dokumentasjon i barnehøyde.
SOSIAL INTELLIGENS MENNESKEKLOK	Kan fungere i felleslek, både små og store grupper. Kan vente på tur og ikke være i sentrum hele tiden. Viser omsorg for andre, tar hensyn. Føler ansvar. Liker å lage ting med andre. Kan sette sine egne behov til side. Uttrykker seg både språklig og kroppslig. Er harmonisk, preges av lyst og glede, konsentrasjon m.m. Er glad i å være sammen med venner, liker fellesskap med andre.	Ta utgangspunkt i barnets interesser og gjennom det styrke barnets selvbylde. Gi barnet redskap til å finne og være en venn. Respekter barnets vennskap. Oppfordre barnet til å hjelpe andre. Være troverdige og nærværende voksne. Være gode rollemodeller. Gi barnet tid og rom til å leke. Ta barnet med sammen med andre og delta i praktiske gjøremål som borddekking, opprydding og baking etc..	Gi mulighet for rollelek og felleslek. Gi mulighet for fordypelse/små lekegrupper. Tilgang til utkleddingstøy. Hjul på bord og lekekasser. Gi mulighet for endring av rom og annen lek. Puterom/klosserom. Små rom til lek.
SPRÅKLIG INTELLIGENS ORDKLOK	Føler seg tiltrukket av ord og språklige uttrykk. Leker med ord, rim og regler. Forteller gjerne om	Kommunisere med barnet. Sette navn på ting og opplevelser barnet kommer i kontakt	God leseplass i fred og ro. Pc i barnehagen. Dukketeater.

	opplevelser og historier. Er god til å argumentere og har et stort ordforråd. Er god til å huske navn, steder og detaljer. Kan motta en kollektiv beskjed. Er glad i ordspill og språklek. Interesserer seg for tall og bokstaver. Elsker å høre historier, fortellinger, diskutere, lese og skrive.	med. Sørge for at barnets ordforråd økes med alderen. Gi mulighet for å se og lytte til de skrevne ord. Bruk biblioteket og bøker. Leke med språket og fortelle vitser. Bruke ordkort, skrive ned de sanger vi synger, så det skrevne blir en del av hverdagen. Skrive på barnas tegninger. La barna leke med relevante pc-spill.	
KROPPSLIG INTELLIGENS KROPPSKLOK	Er selvhjulpen i forhold til alder og modenhet. Kan skape med hendene, liker å bruke sansene sine. Har en god fin og grovmotorikk og en god koordinasjonsevne. Finner gleden ved bevegelse og søker kroppslige utfordringer. Blir urolig når de sitter stille for lenge. Er god til å etterligne andres kroppsspråk. Er god til å nyttiggjøre seg redskaper og har gode reflekser. Har kontroll over sin kropp, god balanseevne.	Gi barnet mulighet for fysisk utfoldelse, teater, sangleker mm. Tar barna med i hallen, «loftet», gåturer mm. Fortelle barnet om kroppens funksjoner. Tilby kreative aktiviteter, klippe, klistre, male, tegne mm. Tilby sansemotoriske opplevelser som vann, ild, jord og luft! Være oppmerksomme på det enkelte barns motoriske utvikling. Husk at barnet lærer ved å gjøre/røre og ved å se og høre.	Plass til utfoldelse/farlig/vill lek. Finmotoriske spill, perler, klipp/lim og klistre. Mulighet for vannlek. Diskotek, musikk og dans. Morgengymnastikk. Gynger, disser Speil, risposer, hinderløype, rutsjebane, fotballbane. Baller. Fallskjerm. Rockeringer. Sykler. Turer i nærområde.
MUSIKALSK INTELLIGENS MUSIKK-KLOK	Er rytmisk og kan skille mellom lyder og toner. Kan holde tone, takt og huske melodier. Har sans for rytme og bevegelse, samt tale. Er poetisk –rim og regler. Har skapertrang. Liker å være i «øyeblikket». Er følsom for lyd og støy i omgivelsene. Merker stemning gjennom musikk.	Synge med barna og lære dem sanger, rim og regler. Leke sangleker og spille på instrumenter med barna. Gi barna musikalske opplevelser. La barna eksperimentere med lyd og musikk. La barna uttrykke seg gjennom sang, rytme og musikk.	Rytmerom, og rom for sanglek. Samling med sang, rim og regler. Plass til lyd og larm. Musikkanlegg. Spotify.

	Liker å synge alene og sammen med andre. Nynner.		
LOGISK/MATEMATISK INTELLIGENS TALLKLOK	Stiller mange spørsmål om hvordan ting fungerer. Er eksperimenterende i leken. Liker å bygge og konstruere. Liker alle former for spill. Elsker å sette ting i system. Liker å ha orden rundt seg. Liker abstrakt tenkning.	Gi mulighet for å leke med former og symboler. La barna eksperimentere. Stille byggesett og konstruksjonssett til rådighet. Spille med barna. Gi barnet mulighet for å løse oppgaven ut fra deres egne personlige løsninger. Sette ord på handling i hverdagen.	Puslespill Lego Computer Konstruksjonslek Byggesett Tekno Forskning/eksperimentering
ROMSLIG/VISUELL INTELLIGENS BILDEKLOK	Kan gjenkjenne detaljer. Kan finne vei ute og inne. Elsker å tegne og skape. Har en god visuell oppfattelse. Liker å bygge og konstruere. Liker å legge puslespill og løse oppgaver. Skjønner forskjell på foran/bak, opp/ned, ute/inne. Kan tenke og huske i bilder, skape indre bilder og kan se for seg ting. Liker og har sans for form og farge. Bruker sine kreative sider og har et klart bilde av ting. Vet «hvem jeg er».	Arrangerer turer i nærmiljøet. Spille spill med barna. Øve på ulike begrep som foran/bak o.l. Tilby byggesett, klosser og diverse materialer. Leke med mengde, form og farge. Tenke på det synlige læringsmiljø.	Tegne og maleverksted! Byggeklosser. Puslespill. Konstruksjonssett. Tema «meg selv». Tur i nærmiljø.
NATURALISTISK INTELLIGENS NATURKLOK	Er lydhør ovenfor naturen via sansene. Studerer naturen og skaper sammenhenger: kompost, så frø mm. Setter verden i system. Gjennomføre eksperimenter. Er god til å organisere og identifisere.	Tilrettelegge for at barna får tilgang til å oppholde seg i og ta vare på naturen. Sette ord på det vi gjør i naturen. Gi mulighet for opplevelse av sammenheng i naturen. Tenke grønt. Være engasjert og nysgjerrig.	Lekeplassen som hage (naturverksted: i «blomster hagen», «skogen», «eplehagen», åkrene o.l. Besøke drivhus Eget drivhus. Plante/så. Besøke jordbruk/fjøs ol..

	Tar ansvar for planter og dyr. Er god til å forutse naturens gang (eks. våt i regnvær). Ser små ting i naturen og bruker dem. Liker å være ute. Interesse for dyr og planter. Lytter til naturen.	Gi mulighet for å eksperimentere og bruke fantasien. Stille litteratur mm til rådighet.	
--	---	---	--